

Een verterend vuur

(God is liefde 7)

Preek over Hebrëëën 12:29 (ds. Jos Douma)

Onze God is een verterend vuur!

Als wij God in deze preken serie echt willen leren kennen als de God die liefde is, als we er zelfs naar hunkeren werkelijk te ervaren wat het betekent om een geliefd kind van God te zijn - wat moeten we dan aan met deze uitspraak: 'Onze God is een verterend vuur!'

We zouden er overheen kunnen lezen en snel vergeten dat het er stond.

We zouden er zolang over kunnen spreken, de woorden zolang kunnen masseren, dat uiteindelijk ons gevoel van verontrusting verdwenen is.

We zouden de woorden in alle rechtlijnigheid kunnen laten staan, de Bijbel dicht doen, en zeggen: 'Helaas, God is liefde, natuurlijk, maar dit verhaal moet ook verteld worden!'

Wat moeten we aan met deze vlammende woorden? ...

Want het is niet een geïsoleerde uitspraak. Eentje die je in de hooiberg van de Bijbel zou moeten zoeken als een speld, en warempel, we hebben hem nog gevonden ook. Nee, er zijn meer van dit soort uitspraken in de Bijbel, waaraan we onze vingers liever niet zouden branden.

Neem de Hebrëëënbrief zelf. In hoofdstuk 10 vers 31 staat dit te lezen: 'Huileringwekkend is het te vallen in de handen van de levende God!' De schrik slaat je om het hart.

Maar neem ook de Psalmen. Een paar voorbeelden.

Psalm 2 vers 12: 'Bewijs eer aan zijn zoon met een kus, anders ontvlamt zijn woede, en uw weg loopt dood, want bij het geringste ontsteekt hij in toorn.'

Psalm 90 vers 11: 'Wie kent de kracht van uw toorn, wie vreest oprecht uw woede?'

Psalm 88 vers 8: 'Uw toorn drukt zwaar op mij, uw golven slaan over mij heen.'

Dat maakt onrustig. Wat voor een God is Hij nu? Moet ik het maar afwachten? De ene keer: liefdevol? De andere keer: toornig? Moeten we weer plaats inruimen voor een hel en verdoemenis prediking omdat het er in zijn algemeenheid gesproken misschien toch wel wat al te lief aan toe gaat in de prediking?

--

Zo zijn we, kijkend naar dat verterende vuur, als vanzelf al bij de thematiek van Gods toorn aangekomen. Nu is het de vraag of dat wel zo terecht is. Daar kom ik straks nog op terug. Maar op dat spoor van de toorn gezet wil ik toch wel graag twee opmerkingen maken.

De eerste is deze. Een tijd geleden zei iemand eens: 'We vinden het volkomen terecht als wij als mensen ons boos maken over onrecht, dat we woedend worden als er slechte dingen gebeuren, maar het lijkt er soms op dat Gód van ons niet boos zou mogen zijn! Het lijkt er soms op dat we het Hem verbieden!' En dat stemt tot nadenken. Mag God ook nog een keer ergens boos over zijn?

De tweede opmerking. Als het gaat over Gods toorn, moeten we leren om dat altijd direct te verbinden met Gods liefde. Gods toorn is een uiting van zijn gekwetste liefde. Want God kan gekwetst worden. Hij is een kwets-bare God.

Dat gebeurt als we aan zijn onvoorwaardelijke liefde voorbij lopen, als we weigeren om de volheid van zijn liefde te ervaren, als we kiezen voor een leven van haat en wrok, als we een weg gaan die ons uit het huis van zijn liefde wegvoert naar gebieden waar niet Jezus Heer is maar wijzelf.

Dat doet God zeer. Hij wordt er door getroffen. Het kwetst Hem. En dan uit zich zijn toorn. Dan vlamt zijn woede. Hij kan het niet hebben dat we de liefde waarmee Hij ons zo hartstochtelijk liefheeft niet beantwoorden.

--

Maar gaat het wel over Gods toorn als de Hebreeënbrief hier zegt: 'Onze God is een verterend vuur'? We gaan proberen er een antwoord op te vinden. En dat doen we allereerst door deze uitspraak te lezen in het verband, de context van de Hebreeënbrief dus. En als we dan even stilstaan bij het geheel van de Hebreeënbrief (ik noem niet de naam van een auteur, want die is niet bekend, sommigen denken dat het Paulus is, maar de meesten zeggen: we weten het niet) – als we iets proberen te proeven van de sfeer van het geheel van de brief, dan zijn er in elk geval drie opvallende kenmerken.

1. Eerste kenmerk: de brief is heel **christocentrisch**. Jezus staat centraal. We zijn er de dienst mee begonnen, met de eerste verzen van de Hebreeënbrief. We komen direct voor Jezus te staan, voor de Zoon van God: 'in hem schittert Gods luister, hij is zijn evenbeeld'. De Hebreeënbrief zegt eigenlijk hetzelfde als het Johannesevangelie: Wie Jezus heeft gezien heeft God gezien! En op twee plaatsen klinkt er de hartstochtelijke oproep om naar Jezus te kijken, om Jezus te zien:

Hebreeën 3 vers 1: 'U allen, heilige broeders en zusters, die deel hebt aan de hemelse roeping, richt uw aandacht op Jezus, de apostel en hogepriester van het geloof dat wij belijden.'

Hebreeën 12 vers 2: 'Laten wij de blik gericht houden op Jezus, de grondlegger en voltooiër van ons geloof.'

Heel de brief is vol van deze Jezus en laat zien dat alles wat in het oude verbond belangrijk was in Jezus in vervulling is gegaan. Als je Jezus kent, als je Jezus hebt, heb je alles!

2. Tweede kenmerk: de brief is heel **oudtestamentisch**. Er zijn legio citaten vanuit het Oude Testament. Als je niet veel weet over het Oude Testament is het niet gemakkelijk om deze brief te begrijpen. In elk geval mis je heel veel als je niet ook de verbanden met het Oude Testament legt. Zo is ook hoofdstuk 12 vers 29 een citaat. Het komt uit Deuteronomium 4 vers 24, uit een toespraak van Mozes: 'Want de HEER, uw God, is een verterend vuur, hij duldt geen andere goden naast zich.' En zo zijn er talloze verwijzingen: de Hebreeënbrief is vol van het Oude Testament. Overigens wel vooral om steeds weer te laten zien dat het nieuwe verbond beter is dan het oude, omdat Jezus een betere middelaar is dan alle middelaars uit het Oude Testament bij elkaar.

3. Derde kenmerk: de brief is heel **ernstig**. Sommige Bijbelboeken vertellen een verhaal waarin je meegenomen wordt. Andere Bijbelboeken helpen je vooral heel praktisch om te leven met God. Dit Bijbelboek is heel ernstig. De laatste dingen zijn aan de orde. Er klinkt een boodschap, een appel dat je niet gemakkelijk naast je neer kunt leggen, omdat de mogelijkheid aangeroerd wordt dat je vervreemd van de genade die je ontvangen hebt, dat je achteruit gaat in je geloof, dat je losraakt van Jezus terwijl je Hem wel echt had leren kennen.

Ik wil dat illustreren aan de hand van de volgende drie citaten. En ik lees ze voor, in de verwachting dat de Geest de woorden in onze harten zal branden (naast deze drie zijn ook nog van belang: Hebreeën 2:1-3, Hebreeën 6:11-12):

- Hebreeën 3:12-14
- Hebreeën 4:1
- Hebreeën 10:26-31

'Onze God is een verterend vuur.' We voelen het branden in deze ernstige woorden. En we ervaren een beetje wat ergens anders in het Nieuwe Testament staat, in 1 Korintiërs 3 vers 13: 'Van ieders werk zal duidelijk worden wat het waard is. Op de dag van het oordeel zal dat blijken, want dan zal het door vuur aan het licht worden gebracht. Het vuur zal laten zien wat ieders werk waard is.'

Dat is de laatste ernst die in de Hebreeënbrief aan de orde is. En daarmee hebben we ook iets geproefd van het ernstige karakter van deze christocentrische brief vol verwijzingen naar het Oude Testament.

--

'Onze God is een verterend vuur.' Is het u trouwens al opgevallen dat er Niet staat: 'God is een verterend vuur!' Er staat: 'Ónze God is een verterend vuur!' Het is niet een vreemde God, een God los van ons, maar Hij is ónze God. De God die van oudsher tegen zijn kinderen zegt: 'Ik ben de HEER, uw God.' De God die door Jezus onze Vader is. Over die God, die een relatie met ons heeft, met wie wij een relatie hebben, zegt de schrijver van de Hebreeënbrief dat Hij een verterend vuur is. We schrijven geen hoofdstuk afstandelijke en rationele dogmatiek, maar we proberen vanmorgen te proeven wat we belijden over de God die we kennen als onze Vader.

En we gaan nu de weg afleggen van Hebrëen 12 vers 14 tot aan 12 vers 29 om gaandeweg steeds beter te kunnen vatten wat die woorden betekenen.

--

Ook hier is er een ernstige toon, in vers 14 en 15: *'Streef ernaar in vrede te leven met allen en leid een heilig leven; wie dat niet doet zal de Heer niet zien. Zorg ervoor dat niemand zich de genade van God laat ontgaan, dat er geen giftige kiem opschiet die onrust veroorzaakt en met zijn bitterheid velen besmet.'*

Als je niet heilig leeft, zul je de Heer niet zien. Er zijn geen compromissen mogelijk. Halfslachtigheid in het leven met God blijkt hier een doodlopende weg te zijn. Want dan ben je bezig je de genade te laten ontgaan: je verliest de genade die je eens ontvangen hebt, je raakt ervan vervreemd.

Waar zie je dat aan? Dat zie je als er in de gemeente, in het lichaam van Christus, een giftige kiem opschiet, die onrust veroorzaakt waardoor de aandacht wordt afgeleid van het evangelie van Jezus. Je ziet het als er bitterheid is in je eigen leven en als je die bitterheid meeneemt de gemeente in om anderen ermee te besmetten. Als we dat zien in ons persoonlijke leven of in het leven van onze gemeente, dan zijn we in de gevarenzone. Dan lopen we het gevaar dat we ons de genade laten ontgaan. Genade en bitterheid, genade en onrust verdragen zich niet met elkaar.

We laten ons de genade ook ontgaan als er overspel in ons leven is en minachting voor het heilige. Het is wat typisch dat de zonde van overspel hier zomaar een plek krijgt. Van Esau, naar wie wordt verwezen, is ons daarover uit de Bijbel niets bekend. Misschien dat we het ook wat meer figuurlijk moeten uitleggen: minachting voor het heilige kun je vergelijken met overspel, zoals het dienen van andere goden in plaats van de heilige God van Israël ook wel met overspel wordt vergeleken. Minachting voor het heilige: Esau vond een bord soep belangrijker dan zijn eerstgeboorterecht, een voorrecht dat hij van God had gekregen. In ons leven kunnen we minachting voor het heilige zien als onze dagelijkse bezigheden en drukte het leven met God totaal overwoekeren: geen tijd voor Gods Woord, geen tijd voor gebed, geen tijd voor het geloofsgesprek. Dat is een weg waarlangs we Gods genade verliezen.

En dan zien we ook 'een laaiend en alles verzengend vuur' in het Oude Testament. Want vers 18 is een verwijzing naar Exodus 24 vers 17: 'De Israëlieten zagen de majesteit van de HEER, als een laaiend vuur op de top van de berg'. Dat is een angstige en indrukwekkende ervaring is dat geweest (18-21). Het volk stond voor de berg, er was vuur, duisternis, een woeste wind, bazuingeschal en stemgedonder. Doodsbenauwd waren de Israëlieten en ze smeekten of het maar mocht stoppen. Ook Mozes riep het uit: 'Ik sidder van angst!' En je zou zeggen: nu komen we toch aardig dicht in de buurt van de betekenis van dat verterende vuur van vers 29: 'Onze God is een verterend vuur.' Dat is iets angstaanjagends en iets ondraaglijks, het gaat over de heiligheid van God waar we maar beter ver uit de buurt kunnen blijven.

Echter: de Hebrëen staan nu juist níet voor een berg die laait van vuur. Ze worden er wel aan herinnerd, maar zij staan nu juist níet voor een berg die laait

van vuur, maar voor de Sionsberg (22-24). En dan volgt er een hele opsomming van datgene waar ze voor staan, van wat ze zien:

1. voor de Sionsberg,
2. voor de stad van de levende God, het hemelse Jeruzalem
3. en voor duizenden engelen die in vreugde bijeen zijn,
4. voor de gemeenschap van eerstgeborenen, die in de hemel ingeschreven zijn,
5. voor God, de rechter van allen,
6. en voor de geesten van de rechtvaardigen, die tot volmaaktheid gekomen zijn,
7. voor de bemiddelaar van een nieuw verbond, Jezus,
8. en voor het gesprekelde bloed dat krachtiger spreekt dan dat van Abel.

En nu zouden we het zien van God, de rechter, nog kunnen verbinden met oordeel en toorn, en de legioenen engelen, daar zou ook nog dreiging van kunnen uitgaan - maar vooral wordt hier een overweldigend beeld getekend van een feest, een vreugdevol feest, met Jezus in het midden. We mogen samen met de Hebreeën gaan staan voor het hemelse Jeruzalem en het visioen aanschouwen van een feestvierende engelenmassa en van de volmaakte rechtvaardigen. Geen donderwolken, geen vernietigend vuur, geen stemgedonder, geen duisternis maar licht: Jezus in het midden van de hemelse stad. En ik moet denken aan wat er in Openbaring 21 vers 23 staat: *'De stad heeft het licht van de zon en de maan niet nodig: over haar schijnt Gods luister, en het lam is haar licht.'*

We staan voor het Lam van God, voor Jezus, die het vuur van de hel voor ons is doorgedaan. We zien zijn bloed dat gestroomd heeft voor onze bevrijding, voor ons nieuwe leven vol van de vreugde en de vrede van de Geest. Dat bloed van Jezus spreekt krachtig! Krachtiger dan het bloed van Abel, ánders ook dan het bloed van Abel. Het bloed van Abel, vermoord door zijn eigen broer, riep om wraak en om recht en leidde tot de vervloeking van Kaïn (Gen. 4:10-11). Maar het bloed van Jezus spreekt van vergeving en verzoening en leidt ons op de weg van nieuw leven, van de eindeloze, hartstochtelijke liefde van God.

--

En opnieuw is er dan de ernst. Want het bloed van Jezus spreekt, maar het wil ook gehoord worden. God zelf spreekt in het bloed van Jezus. Nog sterker: Jezus is Gods eigen Woord. Zo was al duidelijk vanaf het begin van de brief: *'Op velerlei wijzen en langs velerlei wegen heeft God in het verleden tot de voorouders gesproken door de profeten, maar nu de tijd ten einde loopt heeft hij tot ons gesproken door zijn Zoon.'* En waarom is het zo belangrijk om naar Hem te luisteren? Omdat in Jezus het onwankelbare koninkrijk (vers 28) naar ons toekomt: het koninkrijk van Gods liefde, het koninkrijk waarin we leren om vol ontzag en eerbied Gods hartstochtelijke liefde te aanvaarden en te delen, het koninkrijk dat in volmaaktheid erfahrbaar wordt als Jezus terugkomt maar dat ook nu al zichtbaar is, overal waar mensen Jezus als Heer erkennen en leren leven van Gods liefde. Waar dat gebeurt, worden hemel en aarde bewogen, en breekt het onwankelbare koninkrijk van Christus zich baan.

We wijzen Hem die spreekt niet af als we het onwankelbare koninkrijk aanvaarden. We wijzen Hem wel af als we dat koninkrijk links laten liggen, als we de hartstochtelijke liefde van God links laten liggen.

'Onze God is een verterend vuur.' Als we de weg zo hebben afgelegd van vers 14 naar vers 29, kunnen we zeggen: dat vuur staat niet in de eerste plaats voor Gods toorn. Dat vuur staat voor zijn hartstochtelijke, compromisloze, gepassioneerde liefde. De liefde waarover in bijvoorbeeld Hooglied 8 vers 6 zo wordt gesproken:

*De liefde is een vlamvend vuur,
een laaiende vlam.*

Het is de gepassioneerde liefde van God waarmee Hij ernaar verlangt dat we het onwankelbare koninkrijk aanvaarden, omdat alleen daar en nergens ander liefde en genade te vinden zijn.

Zo leren we dat Gods liefde geen laat-maar-waaien-liefde is: 'Het maakt niet zo heel erg veel uit of je er nu wel of niet wat mee doet, het maakt niet zo uit als je er lauw op reageert, op die liefde van mij.' Nee, Gods liefde is een vlamvend-brandende liefde. God is een God van hartstocht. Hij is een gepassioneerde God.

Zijn vuur is niet het vuur van de macht ('En je zult doen wat ik je zeg!') maar het vuur van de hartstocht: 'Ik verlang er met een grenzeloze en vlamvende passie naar dat je mijn liefde beantwoordt.'

Het verterende vuur is Gods brandende liefde.

Het verterende vuur is de goddelijke liefde die alle liefdeloosheid weg wil branden, de liefde die alle Geesteloosheid weg wil branden, de liefde die alle Jezusloosheid weg wil branden, de liefde die in vuur en vlam komt te staan als we Jezus niet zien, Jezus niet erkennen, Jezus niet volgen. Zijn bloed spreekt krachtig in op alle aspecten van ons leven. Want het is het bloed van Gods brandende liefde.

--

En nu moeten we nog heel even doorgaan, door-lezen, niet te vroeg stoppen: 'Onze God is een verterend vuur. Houd de onderlinge liefde in stand.' Ziet u het, hoe dicht vuur en liefde tegen elkaar aanliggen? Het koninkrijk van Gods vurige liefde wordt zichtbaar in onze onderlinge liefde. Geen vrijblijvende liefde, geen lauwe liefde, geen liefde die niet verder komt dan respect ('want je kunt nu eenmaal niet van iedereen houden' – dat is wéreldse wijsheid, geen goddelijke wijsheid), maar een vlamvende liefde, een door het vuur van de Geest aangestoken gepassioneerde liefde voor elkaar, alle liefdeloosheid voorbij, want die wordt weggebrand, weggebrand door Jezus, weggebrand in dat onwankelbare koninkrijk van God.

Verlangt u ernaar om deel uit te maken van dat koninkrijk?

Verlangt u ernaar om te wonen in de stad van deze vurige God?

*Over die stad schijnt Gods luister,
en het lam – Jezus! - is haar licht.*

Gebed: Heer onze God, wat vlamt uw brandende liefde! We zijn ervan onder de indruk en we voelen de ernst waarmee U ons aanspreekt in uw Woord. Heer, leer ons uw onwankelbare koninkrijk te zien en er in te leven. Laat onze hoofden en harten tintelen als we zo uw brandende en compromisloze liefde ons leven zien binnenkomen. En geef ons door uw Geest dat we vóór alles ontvankelijk mogen zijn voor uw hartstochtelijke woorden van bemoediging. Want dat is uw verlangen: dat we bemoedigd worden om te leven van uw krachtige liefde die al onze liefdeloosheid wegbrandt. Dank U voor wat Jezus hierin voor ons betekent: Hij heeft ons verlost van uw brandende toorn en ons gebracht in het koninkrijk van uw brandende liefde. Amen.

Handreiking voor de liturgie

Openingstekst: Hebreëën 1:1-4

Psalm 2:3,4

Het evangelie van Gods wet

Psalm 95:1,2,3

Gebed

Schriftlezing: Hebreëën 12:14-13:2

Psalm 97:1,2,5

Preek over Hebreëën 12:29 **Een verterend vuur**

Gebed

Liedboek Gezang 90:4,5,6,11

Vorbeden

Gereformeerd Kerkboek Gezang 111 (NG 58) *Jezus leeft in eeuwigheid*